

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ 2 „
15 „ „ „ 3 „

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . 5 „ — „
Za četrť leta . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:

Za celo leto . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . 4 „ 20 „
Za četrť leta . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Liberalci pa prememba deželnega volilnega reda.

Nekteri listi poročajo, da hoče vlada deželnim zborom, ki se snidejo vsi 6. septembra, predložiti vprašanje, bi le ne bilo dobro, da se volilna pravica tudi za deželne zbore raztegne na vse, ki plačujejo vsaj po pet gldinarjev neposrednega davka, in da tudi kmečke občine svoje poslance volijo naravnost in ne še le po volilnih možeh. Že takrat, ko smo poročali o premembi volilnega reda za državni zbor, smo omenjali, da dotična postava tudi za deželni volilni red ne bode ostala brez posledic, ker bi bilo pač prečudno, da bi smel kdo voliti za državni zbor, ne pa tudi za deželni zbor, ali pa celo za občinski zastop. Liberalni listi trdijo, da bode liberalna stranka volilno pravico že sama od sebe raztegnila tudi na vse državljane, ki plačujejo po pet gld. davka, in ne bode čakala še le predloga vladinega, češ, da bi bili tudi v državnem zboru glasovali za dotično premembo, ako bi je ne bila večina zedinila s premembo volilnega reda za veliko posestvo na Českem. Izgovor je dober, pravi neki star pregovor slovenski, ako ga tudi pes na repu prinese, in prav to se je pokazalo tudi pri omenjeni priliki. Liberalci so videli, da bode razširjenje volilne pravice njihovi stranki jako škodovalo, in bi bili kaj radi dotičnemu nasvetu oporekali. Ob enem pa so spredvidili, da tako oporekanje ne bi bilo liberalno, zato so bili silno veseli, da so našli izgovor, ki jim je dal priliko glasovati zoper razširjenje volilne pravice, pa vendar le še veljati za liberalce.

In prav enako bodo ravnali v deželnih zborih in težko priporočali razširjenje volilne pravice, kakor liberalni listi pričakujejo. Dokazov za to trditev že imamo, in nam jih ni treba še le iskati. V štajarskem deželnem zboru imajo liberalci veliko večino, in ravno štajarski naprednjaki, kakor Rechbauer, Wurmbrand, Walterskirchen, Zchok, itd. veljajo za vzor pravih liberalcev. In kaj se je v tem zboru zgodilo za premembo volilnega reda? Liberalni listi naj toraj komu drugemu pravijo o razširjenji volilne pravice, mi jim tega ne verjamemo.

Še očitnejši dokaz, da liberalci nikakor nečejo volilne pravice razširiti, nam daje deželni zbor goriški. Kakor smo o svojem času poročali, je bil dr. Tonkli v tem zboru navetoval dve premembi deželnega volilnega reda, prvič da naj se volilna pravica pripozna vsem, ki plačujejo vsaj 5 gld. direktnega davka, in drugič, da naj vsako mesto ali trg svojega poslanca voli doma, ne da bi jim bilo treba hoditi več ur ali pa celi dan daleč k volitvam. Kakšna pa je bila osoda tega predloga, ki je prišel 4. t. m. v deželnem zboru goriškem v obravnavo? Pravni odsek ga je vsestransko preiskoval in enoglasno priporočal ter temeljito pojasnoval, s kakimi neprilčnostimi se je bojevati volilcem raznih mest in trgov, ako nečejo ostati brez vpliva na volitve, ker so volišča včasih silno oddaljena. Iz Gradiške morajo hoditi volit v Kormin, iz Grada čez morje in iz Tržiča (Morfalcone) po dolgi cesti v Cervinjan. Bovčani imajo 7 ur, Koboričani 2, Kanalci 4 in Ajdovčani celo 12 ur hoda, da glasujejo v Tominu. Poslednji toraj zgubé vselej

po tri dni, ako se hočejo vdeležiti volitve. Predlog Tonklijev, naj odslej vsa ta mesta in trgi volijo doma, ni bil toraj samo potreben, ampak tudi pravičen.

Enako pravičen je bil drugi predlog, da naj se volilna pravica pripozna njim, ki plačujejo po 5 gld. davka, ker se je to že sklenilo glede volitev za državni zbor, in so imeli v mestih in trgih z dvema volilnema razredoma že zdaj nekteri volilno pravico, ki so plačevali še manj ko 5 gld. davka, kar pa pri mestih in trgih s 3 volilnimi razredi ni bilo mogoče, ker se je zahteval najmanjši davek 10 gld.

Ako bi bili liberalci res za razširjenje volilne pravice, bi bili toraj radostno sprejeli in odobrili dr. Tonklijev predlog. Pa tako razširjenje jim ne diši, zato so glasovali zoper ta predlog, in so po zgledu svojih tovarišev v državnem zboru srečno našli tudi izgovor, zakaj volilne pravice nečejo razširiti. Eoim se slovenski grajani še niso zdeli dovolj zreli za tako polajšanje, Dottori se je izgovarjal, da je gledé razdelitve občinskih zemljiš še marsikaj v neredu in da je treba tudi po mestih reč dobro pregledati, Gasser pa se je bal za goriške volilce I. in II. razreda, ki bi jih utegnili volilci III. razreda prekositi vsled živahnosti, ki so jo razodevali zadnja leta pri mestnih volitvah. Zastonj je slovenski poslanec Po v še ugovarjal, da ne gre omenjenega predloga odkladati na 6 let, in da je lepo in spodbudno, ako se priprosto ljudstvo zanima za volitve; zastonj je dr. Tonkli kot poročevalec pravnega odseka pobijal navidezne in izmišljene pomislke nasprotnikov; ko je prišlo do

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim l. 1881.

(Spisuje M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

Idimo torej dalje k predmetu našega romanja. Ker smo se nameravali z romanji po morju se vozečimi v Jakinu dré 29. junija v jutro sniti, da obiščemo skupno božjo pot v Loretu, se nismo nikjer na tej — blizu 80 postaj — dolgi vožnji do Jakina mogli ustaviti. Benetke smo si namenili nazaj gredé obiskati. Naš glavni cilj je bila najpred loretanska sv. hiša in pa Rim; zaradi tega in pa zaradi prevelike vročine v tem času ni bilo mogoče drugih znamenitih mest, skoz ktere smo se semtrtje peljali, bolj natanjko ogledati. Pa saj je o tih, kakor o Rimu in o Loretu že dovolj natanjko pisal č. g. Jakob Gomilšak v svojem „potovanju v Rim 1875“ natisnila družba sv. Mohora 1878, ktero knjigo 176 strani veliko, ima gotovo vsak čitatelj „Slov.“ v roki. Da ne bi, kakor že v vodu omenjeno, nepotrebno v onej knjigi navedene reči ponavljal, hočem le o tem pisati, kar sem sam s svojimi tovarši na tem romanju vidil in skusil. V prijaznem kramljanju nas pripelje

vlak do reke Taljamenta, čez katero vodi že lezen blizu četrť ure (zarad širokega kamnitega in peščenega proda) dolg most, od ktere ga je le nekaj korakov oddaljen drugi leseni za navadne vozove. Pri malih železničnih čuvajskih bajtah navadno le ženske „prezentirajo“, kedar drdra mimo vlak; vse so večidel debele ali zabuhle, morda od polente, in pokrite so s slamnatimi klobuki. Polje je vedno ravno. Tako pridemo ob 12¼ popoldne do Piave; še 2 postaji ste vmes in potem je znamenito, mestice Trebiž (Treviso) z blizu 29.000 stanovnikov. Ima lepo obrtnižo, namreč platno, papir, lončenino, kovinsko blago in dr. Vode ima mesto dosi in dobre, rečica, ki teče skoz mesto, se imenuje Sile. Tukaj premenimo voz ter prestopimo v drugi vlak, ki gre v Benetke; kajti iz Trebiža pelje druga proga skoz Vičenco in Verono v Milan in dalje. Vlak leti memo Mestre proti Padovi, ktera ima prelepo cerkev posvečeno sv. Antonu, opisano že v gor omenjenem potovanju l. 1875. Padova s 66.000 prebivalci je eno najstarejših beneških mest z vseučiliščem; glasovito je tudi po razuzdanih vseučiliščinih dijakih, kteri so ob času vstaje l. 1848 grozno rogovillili, zaradi česa so bili tudi vseučilišče zaprli, mnogo nemirnežev

so potaknili v ječe, druge sposobne pa v vojaško suknjo. Za dober denar se je nek na tem vseučilišču dobil svoje dni leško katerikoli doktorski diplom, ne da bi se bilo treba mnogo na to pripravljati. Pripoveduje se clo, da je neki vsled dobre plače diplomirani doktor prosil, naj bi dali tudi njegovemu lepemu konju, urnemu in brihtnemu Arabcu, eno tako doktorsko (odvetniško) diplomu. Pa odgovorilo se mu je, da v Padovi se delijo diplomi le oslom, ne pa konjem! Se non e vero, e ben trovato! — V Padovi je bil rojen tudi rimskolatinski pisatelj Livij, ktere ga spise zgodovinskega obsega smo predstavljali v nemščino svoje dni v V. gimnazijalnem razredu. Skoz Padovo teče reka Bachiglione. Blizu Padove pod evganejskimi griči je trg Abano s 3.000 prebivalci, z žveplenimi toplicami (30–35° R.) Semkaj se hodijo zdraviti bolniki, ki imajo rane ali lišaje po životu, kakor jih priporočujejo za to razni zdravniki. Neprenehoma se naprej peljaje dospemo v trg Monselice, tako imenovan po kremenu kamnu (selice, silix, kremen, Kieselstein), iz ktere ga je vstvarjen strm nad trgov se vzdigajoč grič. Do tukaj smo imeli še nekaj domače pijače seboj, a ker nam je bila zdaj pošla, sem si hotel od vročine posu-

glasovanja padel je nasvet Dattorijev, naj se reč za zdaj odloži in v pretres izroči dežel-nemu odboru s 7 glasovi proti 12, padel je zatem pa tudi predlog dr. Tonkljaja, ki ni dobil potrebnih dveh tretjin glasov, ker je bilo samo 12 poslancev zanj, 7 italijanskih pa zoper. Z 10 Slovenci glasovala sta izmed Lahov samo grof Coronini, ki se je tudi v državnem zboru potegoval za volilno pravico petakarjev, pa dr. Deperis, drugih sedem je glasovalo nasproti, dasi bi bil dr. Tonkljajev predlog koristil tudi laškemu prebivalstvu.

Goriški liberalci so toraj vredni sodrugi ali tovariši liberalcev dunajskih in „Soča“ naznanja, da se je to glasovanje vršilo celo na priporočilo od neke druge više strani, ki je hotla s tem, kakor hudobni jeziki trdijo, roge pokazati dunajski vladi.

Prepričani smo, da bodo liberalci enako komedijo napravili tudi po drugih deželah, in zlasti že danes lahko rečemo, da se bodo naši vstavoverci z vso močjo upirali premembi deželnega volilnega reda. Pa naj bo; prišel bo čas, ko se bode tudi ta prememba izvršila, ljudstvo pa bode vsaj čedalje očitneje spoznalo, da liberalizem naših vstavovercev ni vreden piškavega oreha!

Politični pregled.

V Ljubljani 12. julija.

Avstrijske dežele.

Iz Gradca. Ni moglo priti drugače, da so pri zadnji seji dež. zbora Štajarskega skupaj trčili nemški in slov. poslanci. Povod temu je bil odgovor c. k. dežel. namestnika na interpelacijo dr. Radaja zastran delovanja „Schulvereine“, še bolj pa prošnja istega društva za podporo. O ti prošnji je poročal posl. Ehmer in imenoval delovanje tega društva blagoslovno in obče koristno. Temu so ugovarjali poslanci Dominkuš, Herman, Žlogar, v debato se je vtikoval tudi dr. Rechbauer. — Nemškemu „Schulvereinu“ sicer niso materijelne pomoči dovolili, a pri glasovanju je večina izrekla, da je njegovo delovanje obče koristno. — Konservativni nemški poslanci so izjavili, da so za prvo (namreč da se društvu ne dá nič) a za drugo ne vedo, zakaj bi glasovali, vse prizadevanje se jim zdi potratno, nepotrebno da tudi škodljivo, ker vznemirja sodeželane.

Iz štajarskega dežel. zbora.

12. seja 3. julija. Na dnevnem redu je poročilo finančnega odseka o predštevju dežel-nega zaklada za l. 1883. Nastavki v predštevju so: 14.000 gl. za deželni zastop, 164.718 za deželno upravo. Primanjkljaja 153.268 gold. Sprejme se resolucija: Deželnemu odboru se na novič naroča, da predloži deželnemu zboru načrt za preosnovo deželskih uradov, da bode uprava ceneje, manj zapletena itd. Posebno naj pa deželni odbor gleda, da bode pri stavbenem vradu manj uradnikov nameščenih, in da službe sedaj prazne nimajo se nameščevati.

Na vrsto so prišli pojedini nastavki za razne deželne naprave in šole. Med drugim naj omenimo, da so v predštev vzele 5000 gl. za pokončevanje trtne uši in za troške pri goveji kugi 5000 gold.; za deželno kmetijsko šolo 9800 gl.; za sadjerejno in vinorejno šolo v Mariboru 18.240 gl. Tukaj sta govorila poslanca Dominkuš in Šneideršič, da naj se tam slovensčina bolj rabi, kakor dosihmal, tudi sta opomnila, da so gojenci premalo praktično izurjeni. Dež. odbornik Schreiner poslednjemu ugovarja.

Računski sklep učiteljskega pokojninskega zavoda se sprejme brez debate. Pravna stranka kakor dosihmal zapusti dvorano. Deželni šolski zaklad potrebuje 1.026.100 gl. Dežela daje za šole 689.215 gold.; otroškim vrtnaricam 900 gl. V prihodnji seji se ima predštev na daljevati.

13. seja 4. julija. C. k. deželni namestnik odgovarja na interpelacijo poslanca Kuvca zaradi odpisovanja davka po toči poškodovanih tudi za l. 1883. Med drugim pravi, da si je uže nabral mnogo skušenj, kar se tiče vinoreje, vsled tega bode opozoril c. kr. vlado, da naj se ozira na dejanske razmere, kakor jih je navedel g. interpelant, kadar se bodo odpisovali davki zaradi elementarnih nesreč. Potem se nadaljuje deželni predštev. Poročuje kakor včeraj posl. Syz, — in bero se posamezni nastavki. Posl. Ehmer nasvetuje pri nastavku o najdenišnicah: dež. odbor naj poveljuje, kake posledke ima odprava poročnišnice in naj poroča prihodnjemu zboru. Pri nastavku: troški za cepljenje koz, govori poslanec Čok, da bi imela država troške za cepljenje koz prevzeti, in da naj se skrbi za zdravo cepilo od goveje živine. Posl. Bärn-

feind temu pritrjuje rekoč, da mnogo otrok postane škrofuloznih po cepljenju. On tedaj želi, da bi vlada in deželni odbor v tej zadevi najbolj skrbna bila. Podrobno poročilo je končano in vidi se, da dežela potrebuje 4.450.541 gl. — pokritega ali poravnane je 2.322.669 gl. manjka tedaj 2.127.872 gl.

Finančni odbor (njega večina) tedaj nasvetuje. Za poravnavo je treba naklada 35% na direktne davke s dokladom vred.

Podlaga za ta naklad je 5.104.561 gold., tedaj znesse 35% 1.786.575 gl.

Da se poravna še nadaljni primanjkljaj, se privoli:

A. Doklada 10% k užitnini na meso, vino, sadni in vinski mošt po vsi deželi.

B. V glavnem mestu Gradcu: a) doklad k užitnemu davku pri pivu 50 kr. za hektoliter, pri kuhanji in pri uvozu, b) doklad 4 kr. od vsake stopinje hektolitra (100delne skale pri merjenji vinskega cveta) od žganja, vinskega cveta, ruma in araka in 93 kr. pri vsakem hektolitrju posladkanih pijač, pri žganji za napravo in uvoz, pri drugih vpijanljivih pijačah pri uvozu čez mito; c) samostalni priklad 50 kr. na hektoliter piva; d) samostalni priklad 1 gl. 25 kr. od vsakega pol hektolitra žganih vpijanljivih pijač ali kedar se pod streho dene ali kedar se nastavi. A zadačuje se le to, kar se res povzije, zato dežela mestu povračuje deželne priklade, ki se v mestu stekajo, tako kakor mesto povračuje mestne priklade po obstoječih predpisih.

Tako se glasi poročilo večine, a za manjšno finančnega odseka govori poslanec Schallhammer, ki nasvetuje za l. 1883 razen doklada k užitnini, kakor je večina nasvetovala naklada 34% na direktne davke.

C. k. namestnik pravi, da je po najnovjših datih davka naloženega 4.931.242 gl. (a ne 5.104.561) 1 odstotek je tedaj 49.312 gl.

Poslanec Rechbauer misli, da je popularno govoriti za znižanje, a ne pojde, sicer nasvetuje, naj se na podlagi novih dat posvetovanje še enkrat izvrši.

Prihodnja seja se nastavi na 5. julija.

Vnanje države.

Iz Rima 3. julija. Sv. Oče so danes zjutraj imeli javni a popoldne skrivni konzistorij, prekonisovanih je bilo 20 novih nad-

šeni jezik s kozarčkom limonine vode oplah-niti. Pa zviti Lah, ki je ponujal tu na postaji male kozarčke limonade po 25 centezimov ali naših 10 soldov, me tu opehari za 35 centezimov, ker mi da iz lire (100 centezimov) le 40 mesto 75 cent. vna, ter jo hitro preč pobriše ne mareč za moj klic. Od tod naprej smo vidili polno dreves svobode (Frecheitsbäumen) nasajenih, hrasta nikjer, lipe še manj. Še dve postaji ste do Roviga; prva je Este, katero mesto pa je od postaje eno uro oddaljeno, je rodovinsko mesto raznih vladarskih hiš; v obližji ima namreč mnogo lepih vladarskih letovišč in grajščin (vil), ktere si je pa osvojila od l. 1866 sam savojska dinastija; druga postaja pred Rovigom pa je Stanghella, pri kateri teče vodotoč napeljan iz Adiže. Južna Benečija do reke Pada je namreč zlo rodovitna, ker je umetno namakana po raznih vodotočih (kanalih). Rovigo je trdnjavnica z okopi na Adiži, ima 13.000 duš. Iz Roviga do trdnjave Ferrare na Rimskem je 6 postaj. Čez Pad*) (Po) drži visok železen

most k postaji Pontelagoscuro imenovani, od ktere prispe vlak v 10 minutah do obzidane Ferrare, ki ima 72.000 ljudi. Znad mestnega obzidja se vzdigujejo zvoniki in kupole lepih cerkvá in vtrjen grad. Mesto leži v nezdravem močvirnem kraju, malaria razsaja tukaj v poletju, zato zapusté več del prebivalcev in kdor le more v toplem času mesto, katero ima vseučilišče in živahno svilarstvo. To mesto je tudi znano kakor nezvesto papeštvu; saj se je bilo že l. 1831 uprlo papežu Gregorju XVI. V tem mestu je imela Avstrija vsled pogodb od l. 1815 pravico posadko držati, ker je njeno prebivalstvo bilo vedno k ustajam naginjeno. To je med drugimi mesti v Romanji ali Rimskem pokazalo že l. 1847, ker so laški karbonari pri belem dnevu in na javni ulci umorili nekega barona Baratelli-a, ker so ga imeli za prijatelja Avstrije. Zato je poslal ranjki maršal Radecky brž zaradi važnosti trdnjave mnogo vojaštva tje, da pomnožé posadko, ker se je bilo bati, da postane meščanska straža (guardia civica) v Ferrari o priliki prav nevarna mali posadki v vtrjenem gradu. Pomnožena posadka je pa dosihmal opravljala službo ne le na trdnjavi, ampak po vsih važnih

krajih mesta. Zoper to pomnoženje posadke se vpré mesto ter protestuje mestni oblastnik kardinallegat v Ferrari po imenu Ciaschi, kajti civilni vradniki so bili tedaj v papeževi državi večidel višji duhovni, v tako nenavadni strastni obliki, da je bilo iz nje razvidno, kako meni vsa Italija planiti na avstrijsko armado v Lombardiji, kakor je to že naprej sam Radecky svojemu dvoru sporočal. Pa v puntu l. 1848—49, ker je bila avstrijska posadka močna, je ni mogla meščanska straža vun spoditi, marveč je bila ta cló od Avstrijancev razorožena. Tako so stali Avstrijanci kakor posadka do vojske l. 1859, v katerem letu so brž pri začetku francosko-laške-avstrijske vojske isto posadko potegnili k ostali armadi v Lombardiji na pomoč. — Iz Ferrare je do Bologne 7 postaj, kamor pride vlak ravno v eni uri, t. j. prišli smo semkaj ob 4 uri 37 minut popoldne. Na ferrarski postaji smo vidili, kako se je neko pobalinsko otroče staro kakih 10—12 let na vse usta drlo in laške liberaluške liste z velikim krikom potnikom ponujalo. Čudna novost!

(Dalje prih.)

*) Pad ima vilasto ustje, ravno delto; glavni istoki se imenujejo: Po della Maestra, 2. Po delle Tolle in 3. Po di Goro. Pis.

škofov in škofov in s papeževim pismom (breve) 7. — Škofje za Rusko-Poljsko, o katerih sta se uže zedinila pred več meseci Sveta stolica in ruski poslanec, še niso bili imenovani, ker ni ga potrjenja iz Petrovgrada. Ali mar tam odlašajo, da bi papeža še dalje silili, naj se uda.

Bobnali bodo, kje? V francoski armadi. Tam so l. 1880 odpravili boben, a sedaj ga hočejo zopet vpeljati pri pehoti, tako je ukazal vojni minister v pismu do zapovedujočih generalov.

Iz Carljgrada. Prvi minister Abdurrahman je odstavljen; govore, da bode Said paša njemu naslednik. Poslanec severoamerikanskih držav hoče posredovati. Maršal Fuad je izročil našemu cesarju veliki kordon reda turškega.

Na Aleksandrijo so začeli bombe metati 11. t. m. zjutraj ob 7. iz treh oklepaic, baterije po trdnjavah so takoj odgovorile, a strel ni zadel bark, ob 8. so začeli Angleži streljati iz vseh bark. — Dve trdnjavi sta hitro umolknila, trdnjava Pharos je baje močno poškodovana. Avstrijska naselbina je na ladajah, general konsul baron Kosjek je na vojni ladiji „Laudon“. Primorske trdnjave so kmalo omolkile, angleški brodarji so stopili na suho, ljut boj je nastal, padlo je 40 Angležev, a to-pove so zabili.

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 11. julija. Dolgo časa so iskali celjski nemčurji vrednika, ki bi zamogel v slovenskem jeziku naše ljudstvo pačiti ter ga spravljati ob versko in narodno zavest. Zdaj so ga našli. Narbolj zagrizeni sovražnik slovenskega naroda dr. Gantschnigg, advokat v Celji, bo začel izdajati list pod imenom: „Kmečki prijatelj“. — Rodoljubi na noge! Postopajmo vsi složno pod starim našim geslom: Vse za vero in domovino! Proč z vsakim preprirom! Sovražnik je močen pa neizmerno delaven. V slogi bomo zmagali tudi mi!

Nemški parteitag, ki je imel biti 16. t. m. je prepovedan, kakor unidan slovenski tabor. Enaka pravica za vse!

Domače novice.

V Ljubljani, 13. julija.

(Mil. knez in škof dr. Pogačar) so se včeraj srečno zopet povrnili iz Dolenjskega, kjer so delili zakrament sv. breme.

(Gosp. deželni predsednik Winkler) se je v nedeljo podal po raznih opravkih na Dunaj, ter se ima te dni zopet vrniti v Ljubljano.

(O g. Ivanu Šolarju) šolskem nadzorniku v Zadru, ki ga je bil pred nekaj časom nekoliko mrtud zadel, „Narodni list“ dalmatinski radostno poroča, da se mu je obrnilo na bolje in da ni nobene nevarnosti več. Iz privatnega pisma zvemo, da ga mrtud ni bil zadel doma, ampak v tuji hiši, iz ktere so ga še le pred nekaterimi dnevi prenesli v njegovo stanovanje. Počuti se pa zdaj že tako dobro, da je prav krepko lastnoročno podpisal pismo, ki ga je te dni poslal enemu svojih tukajšnjih prijateljev.

(Zrelotne preskušnje ustmene) na tukajšnji realki so se pričele včeraj, na gimnaziji pa se prične v ponedeljek 17. t. m. Konec šolskega leta bo za vse šole v soboto 15. t. m.

(Kranjsko obrtniško društvo) bode imelo 23. t. m. shod, pri katerem bode g. Klun poročal o novi obrtniški postavi.

(G. dr. Kapler) se je odpovedal službi zdravnika deželne sodnije ljubljanske, ki bode menda vsled tega vnovič razpisana.

(Stari petaki) niso zgubili veljave, ampak je s 30. junijem le potekel obrok, da se z njimi ne more več plačevati pri raznih cesarskih kasah. Nekteri brezvestni ljudje so pa porabili nevednost ljudi, ter so jim pri zmenjavi starih petakov vtrgovali po 10, 20 ali celo 25 krajcarjev pri goldinarji. Da se bodo vedeli varovati škode, jim še enkrat povemo, da morajo vse cesarske deželne glavne blagajne do konca leta petake sprejemati pri plačevanju, pa jih tudi ljudem z novimi zmenjavati. Razun tega pa tudi g. Franc Ksaver Souvan, kupec v Ljubljani, naznanja, da jemlje stare petake za nakupljeno blago v polni vrednosti do leta 1885.

(Vreme) je letos zares čudno. V torek bilo je zjutraj hladno kakor o poznem jesenskem času. Ljudje so se sprehajali še z dvema suknami.

(Krivemu preroku), pred katerim smo zad-

njič svarili ljudstvo, bi se bilo sicer skoraj huda godila. Med 9. in 10. uro zvečer zbrala se je obilna množica ljudstva v Florijanovih ulicah pri hiši, kjer stanuje, ter je razburjeno upila: Doli s prerokom! Policija mu je prišla na pomoč, sicer bi se bilo v svojem verskem čutu žaljeno ljudstvo morda znosilo nad njim. Nekaj jih je policija prijela, in razbuka je bila končana. A koliko jih je že premotil ta človek in koliko nemiru napravil!

Razne reči.

— Za pogorelce v Cerovcu na Dolenjskem podarili so cesar 500 gld.

— Spremembe v lavantinski škofiji: Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Jožef Kotnik iz Rajhenberga v Škale za II.; Janez Cvetko v Rajhenberg za II.; Jožef Pol na Ponikov; Matija Goršič iz Jarenine v Vitanje II.; Jožef Černko v Jarenino; France Pignar v Hoče; semeniška duhovnika gosp. Fr. Hrasel in Alojzij Meško prideta: prvi v Laški trg, drugi v Stari trg. Umrl je zlato-mašnik g. Jože Bohanec, 82 let star.

— Duhovenske premembe v Krški škofiji. Čast. gg. so postali župniki: Bitner Guido na Trbižu, Kristijniak Andr. v Steu-bergu in Wappis Ferd. v Št. Paternijonu.

— 29. t. m. bo petdeset let, kar so bili preč. g. Juri Matijašič, stolni dekan lavantinski, za mašnika posvečeni. Bog jih ohrani pri zdravju še mnogo let.

— Za deško semenišče lavantinsko zapustil je ranjki g. župnik A. Šerf 2000 gld. Jih gotovo ne bi bil mogel boljše naložiti. Bog mu plati!

— Zrelotne preskušnje v Novem mestu bile so v ponedeljek 10. t. m. Vdeležili so se jih boje samo trije učenci.

— Dobrodelna loterija. Prosto-voljna požarna bramba v Dolenjivasi pri Ribnici si jako marljivo prizadeva, da bi se ne le v gasenju izvrstno izurila, ampak da bi si tudi napravila razne požarnim brambam potrebno orodje. Res so si omislili že mnogo raznoterih reči in stroške za novo brizgalnico v večletnih obrokih razdelili na občane. Ker pa to vse še ne zadostuje, osnovalo je ome-

Šest vprašanj o posvečevanju nedelj in praznikov.

Spisal

P. E. H. O. S. B.

(Dalje.)

XI.

Dve leti pozneje v seji 15. decembra l. 1854 izkazal je gospod d' Olivier da so se po zgledu tega društva v 30 mestih jednaka društva osnovala. Povsod je bilo mnogobrojno ljudstva za to navdušeno. V Bordeaux u oglašilo se je koj prvi dan po povabilih nad 2000 ljudi. V drugih mestih so celó gôspoda javno za taka društva delale. V Mec-u imela so društva uže pri drugi seji nad 1100 družbenikov; zborovali so v mestnej hiši, kamor jih je župan poprosil. —

V Bourges-u so obrtniki in drugi imoviti ljudje prefekta tega mesta za dovoljenje prosili tako društvo osnovati. Prefekt odgovoril je s pismom, v katerem je razvil natančno vse moralne in socijalne dobrotke posvečevanja nedelj ter konečno pristavil: jaz nimam edini pravice vstanovitve tega društva dovoliti, temveč to pravico ima vsak človek, kateremu je na tem ležeče, da se po dobrem izgledu moralno in versko posvečevanje nedelj uvede.

Več cehov obljubilo je solidarično v nedeljo nič delati. Zgoraj omenovani d' Olivier povedal je v tistej seji tudi, da so se zavezali nedeljo posvečevati: usnarji in klobučarji iz Ageu-a; specarijski trgovci v Lyon-u, suknjarji iz Saint-Dé-a, dalje klobučarji iz Havre-a in Besancona itd. V Lille-u niso fabrikantje hoteli dalje v svojih tovarnah delati, ko je vlada dejansko izvršila postavlo iz l. 1814.

Tudi druge korporacije obljubile so opraviti nedeljsko poslovanje; vsi uradniki, prokuratorji in sodniki v Montelimart-u, Toul-u, Troyes-u, beležniki in notari iz Verdun-a, Douai-a, Avignon-a, Brest-a, Dijon-a in mnogih drugih mest; čestokrat podpirale so takšno podjetje celó sodnijske in opravljajoče gosposke.

Tako na pr. je v Chartres-u cesarski prokurator prvi v to delal in navduševal, da so notarji nehali v nedeljo poslovati, in v Colmarju predsedovala sta jednakemu društvu generalni prvosednik, in generalni davkar.

Tudi obrtniški zavodi železnice jeli so o tej stvari premišljevat. Železnško društvo v Creraus-u uvelo je vsled prošnje nekaterih škofov takoj posvečevanje nedelj.

„Ker hoče gospodarjajoči odsek“, čita se v zapisniku te seje, „verske in moralne interese, kakor sploh blagor svojih uradnikov

in delavcev v lahko znosečo zvezo spraviti z njihovimi posli, z državnimi zakoni in zahtevanjem odločne narodove večine, ukaže to-le:

1. V nedeljo in v praznik ne sme se zidati. Isto tako ne opravljajo se pōdi, kateri niso za varnost vozenja neogibno potrebni. Delavnice morajo zaprte biti. Vse na novo sklenjene pogodbe ima se ta dostavek vzprejeti; oni pogodniki pa, koji so uže poprej pogodbo sklenili, se prosijo tam privoliti.

2. Vsi uradi in sploh vse sobane (izvzemši onih katera so potrebna za važni posel in varnost železnično) so zaprte v tak dan.

3. Na postajah, kjer je več uradnikov nego dva, dovoli se dve uri počitka in sicer ako je le mogoče dopoludne ob maši.“

Te napore za uvedenje krščanskega posvečevanja nedelje podpirali so tudi časniki in sicer celó taki, kateri niso nikedar bili katoliški cerkvi posebni prijatelji, n. pr. zloglasni „Constitutionell“; „Patrie“ navduševala je žurnaliste v Parizi, naj sklenejo, da v nedeljo ne izdado nobenega lista. Tej izjavi pridružilo se je več družih.

„Lyonski list“ nehal je prvi v nedeljo izhajati, za njim „Le Pėrigord.“

Tudi protestantje so se hlastno oklenili te ideje in z vsemi močmi za njo delali. Več

njeno društvo loterijo, ktere čisti donesek je odločen v ta namen. Izdalo se je 5000 lozov po 50 kr. Dobitkov je 180, kot prvi dobiček 4leten konj, mimo tega raznih reči v zlatini, srebrnini itd. Srečkanje bo 16. avgusta v Dolenjivasi pri Ribnici. Požarna bramba je mislila, da bo s pomočjo enakih društev po raznih krajih prav lahko spečala 5000 srečk. V nekterih krajih jih res tudi prav radi kupujejo, iz Blaka na Koroškem pa ji je tamošnje požarne brambe načelnik, Anton Moritsch, ki je ob enem tudi državni poslanec, vse srečke nazaj poslal s pristavkom, da si teh srečk zaradi politično-narodnih razmer na Kranjskem ne upa čisto nič spečati! To je nemškutarška navada, da vsako še tako nedolžno in koristno napravo sodijo s političnega stališča. Ne bi bilo prav, da bi zavoljo te nestrpljivosti koroških nemškutarjev hvalevredno podvzetje kaj škode imelo, zato priporočamo vsem narodnjakom, naj sežejo po omenjenih srečkah in naj pokažejo s tem, da nemškutarška slana ne sme posmoditi tako hvalevrednega in koristnega društva, kakor je požarna bramba v Dolenjivasi. Cena srečkam je le 50 kr. in se dobé pri domačih narodnjakih in gostilnah, ki so prostovoljno prevzeli razprodajo omenjenih lozov!

— Narodno bralno društvo v Borovnici napravi v nedeljo 16. t. m. veselico na korist „Narodnega doma“. Veselica se bode vršila na večer pred gostilno pod kolodvorom, z govori, petjem, loterijo, domačo zabavo, keglanjem in plesom.

— Kranjcev v Trstu biva 11.031 in sicer 4556 moškega in 6445 ženskega spola. Zastopani so vsi stanovi, duhovniški, uradniški, trgovski, obrtni, a največ je delalcev in službenic. Koliko pa je primorskih Slovencev v Trstu? Vidi se iz tega, da je slovenski živelj tudi v mestu močan in da nismo tako neznači v mestu. — 11.000 Kranjcev, to je uže kaj za Irredentarije. „Edinost.“

— Tržaški razstavi pretila je v noči od 8. do 9. t. m. velika nevarnost. Vnele so se bile namreč trske pri milanskem paviljonu in nastal je bil precej hud ogenj, ki so ga pa k sreči domači ljudje o pravem času

duhovnikov protestanskih vzelo je celo peró v roke ter se za to imenitno stvar javno borilo. V Genfu razpisalo je „društvo za javni korist v Genfu“ 1500 in 500 frankov darila za najboljši spis o posvečevanju nedelj in praznikov.

Konečno omeniti hočem še nekaj dogodkov iz najnovejših časov, o katerih nam časniki poročajo.

Meseca septembra leta 1879 vršil se je v Bernu v Švici internacionalen kongres za uvedbo posvečevanja nedelj in praznikov. Vdeležilo se je tega kongresa nad 225 oseb; najbolj zastopane bile so sledeče države: Švica, Nemčija, Avstrija, Holandija, Belgija, Francija, Italija, Norvegijska, severna Amerika in Rumunija. Tudi nekatere vlade in železnice odposlale so bile posebne pooblaščenice. Najbolje govorili so dvorni pridigar Bauer iz Berlina, prelat Dall iz Karlsruhe in pastor Quistorp iz Pomoranskega.

Sledeče ukrenilo se je na tem kongresu: Prvič, naj se tudi med vojaci v nedeljo maša bere, da imajo vsi priliko se je vdeležiti; dalje naj se parade in jednaka dela ne vršé v nedeljo, in naj se v nedeljo med vojake ne vstopa in ne izstopa. Dalje naj se v nedeljo po železnicah in poštah le tó vozi, za kar se zelo

zapazili in pogasili, še preden je požarna straža prišla pomagat. Po Trstu je bilo vsled tega dogodka vse po koncu.

— Zabavnik „Deutscher Haus-schatz“ prišel je na svetlo 13. snopič 8. letnika, ki obsega: Josef Heydn. Ein Lebensbild. — Die Todes-Karavane Reise-Erinnerung von Karl May. — Geschichte des Münchener Beckbieres. — Wiener Chronik. — Berliner Chronik. — Naive Schwäbin. (Auf dem Kurplatz.) — Bilder aus Florenz. 7. Sau Lorenzo. — San Miniato al Monte. — An Sie. Humoreske von W. Ende. — Der Häringkönig. — Erstürmung des Grimmaischen Thores zu Leipzig. — Der verzauberte Wein. — Andreas Räss, Bischof von Strassburg. — Der Dom von Orvieto. — Im Freien. 1. Frohe Rast. 2. Einsamkeit. — Die photographische Platte. — Allerlei. Das Schweisstuch der heiligen Veronika. — Heimkehr vom Häringfang. — Ein amerikanisches Pompeji. — Wochen-Rundschau: Neue Insel im Atlantischen Ocean. — Nebelbildung. — Wirkung hohen Drucks. Vor Leipzig's Thoren am Abend des 18. Oktobers 1813. — Charade. — Auflösung des Buchstaben-Räthsels in Nr. 35. — Podobe pa so: Schweisstuch der heiligen Veronika. — Heimker von Häringfang. — Erstürmung des Grimmaischen Thores zu Leipzig. — San Miniato al Monte bei Florenz. — Das Innere von San Miniato bei Florenz. — Der Häringkönig (Regalecus Banksii). — Der Dom zu Orvieto. — Andreas Räss, Bischof von Strassburg. — Vor Leipzig's Thoren am Abend des 18. Okt. 1813.

Javne dražbe.

15. julija. 1. eks. dražba posestnika Janeza Pirca iz Ravnega, 3845 gl., sod. Krško. 1. eks. dražbe posestnice Marjete Dočman, iz spod. Gamelj, 5450 gl.; deleg. sod. v Ljubljani. 1. eks. dražba pos. Jožeta Potokar iz Brezja, 1303 gl.; deleg. sod. v Ljubljani. 1. eks. dražbe posestnice Urše Križman iz Šentjurja 3070 gl. 25 kr. del. sod. v Ljubljani. 1. eks. dražba pos. Andreja Janea iz Smečič, 65 gld.; sod. Krško. 1. eks. dražba pos. Martina Hervata iz Berentinje vasi, 510 gl.; okr. sod. Metlika. 1. eks. dražba parcel Mihael Požlep iz Plešiveca; 160 gl.; deleg. sod. v Ljubljani. 1. eks. dražba mlina Marije Rudolf iz Kamnika, 940 gld., sod. v Kamniku.

mudi; vse drugo pa naj se za drug dan opusti. Tudi naj se ne voze v nedeljo osoba s tako imenovanimi „plavnimi vlaki“. Uradniki na železnici, pošti in pri telegrafu naj bodo v nedeljo prosti. V vseh krajih naj se osnujejo podružbe, katere bodo v to svrhu z vsemi močmi in na vse kriplje delale, ter z glavnim društvom v vedni zavezi stale. Tudi naj se za to kolikor toliko fabrikantje navdušijo, ter naj se v časnikih vpliva kolikor moči. Centralni odsek se je osnoval in svoj sedež izvolil v Genfu, ter se je sklenilo leta 1881 zopet obhajati občni zbor.

V Debrečin-u na Ogerskem sklicali so reformirani v 11. in 12. dan meseca septembra sinodo. Tu jelo se je tudi govoriti o posvečevanju nedelj in praznikov ter se je sklenilo, vlado v Pešti prositi, da gleda nad strogim izvrševanjem dotičnih zakonov.

Ako prav je zadnje omenjeni napor izvor protestantovskega shoda, dokazuje nam vendar kako imenitnost vsi ljudje, kateri hočejo kristijani biti, posvečevanju nedelj in praznikov prištevajo. Dalje nas pa to tudi navduši za sveto reč neutrujeno delati, z vsemi močmi delati. (Konec sledi.)

X. izkaz doneskov

za spomenik dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Gosp. Ogradi Fr. kanonik v Mariboru	5 gl. — kr.
„ Herg Lorenc, kanonik v Mariboru	5 „ — „
„ Gregorčič Simon v Renčah	5 „ — „
„ Černe Fr. duhoven v Trstu	— „ 50 „
„ Rozman Jan. Nep., župnik sv. Jakoba v Ljubljani	5 „ — „
„ Zupančič Anton, profesor v semenišči v Ljubljani	5 „ — „
„ Žlogar Anton, mestni kaplan v Ljubljani	2 „ — „
„ Resnik Jožef, mestni kaplan v Ljubljani	2 „ — „
„ Sterbenc Jožef, duhovnik v pokoji v Ljubljani	4 „ — „
„ Kilar Janez, mestni kaplan v Trnovem	2 „ — „
„ Zupan France, cerkovnik v Ljubljani	1 „ — „
„ Fabijan Jan z, trgovec v Ljubljani	5 „ — „
Pri novi maši čast. gosp. Janeza Muraveca v Podmencu od gostov nabranih	5 „ — „

Skupaj 46 gl. 50 kr.

K temu v prejš. listu izkazanih 1161 „ 90 „

Skupaj do zdaj 1208 gl. 40 kr.

Odlikovanje!

20. aprila ob 6. uri zvečer vršila se je v slavnostni dvorani kupčijske in obrtnijske zbornice spodnje-avstrijske na Dunaji razdelitev daril, ki so jih avstrijskim razstavljalcem pripoznali pri svetovni razstavi v Sydneyu l. 1879 in Mehlabouru l. 1880. Okoli 500 avstrijskih kupčijskih firm se je vdeležilo teh dveh razstav, in 22 izmed njih dobile so od g. kupčijskega ministra največje odlikovanje, t. j. zlato medaljo in diplomu pa posebno pohvalo. Med temi 22 firmami je tudi g. Franc Wilhelm, lekar v Neukirchenu na Spodnjem Avstrijskem, ki je bil razstavljal, kakor so o svojem času poročali nemški in angleški avstralski listi, zbirko kemično-lekarničnih preparatov in farmakognostično-farmakološko in izdelkov, ki niso bili zanimivi samo za navadne ljudi, ampak so tudi pozornost mnogih učenjakov na se obrnili.

Zlasti umna je bila razstava reči, iz katerih se nasravlja slavno znani Wilhelmov protiprotinski in protirevmatični kri čistajoči čaj, ki je edino čestokrat potrjeno zdravilo zoper protin in revmatizem.

Ta čaj se je v kratkem času razširil tudi v daljni svet in obilni promet spričuje njegovo posebno dobroto.

Cena mu znaša v Avstriji 1 gld. Dobiva se pri Petru Lassnik-u v Ljubljani.

„Naj lepši dan“

molitvena knjižica v 32°, ki obsega 269 strani, prišla je ravno kar v novem natianu na svetlo. Razum različnih navadnih molitev nahajamo v njej tudi posebno sv. mašo za prvo sv. Obhajilo, zato jo priporočamo čestiti duhovščini. Lični knjižici prekrbel sem razna vezanja, po katerih se ravna tudi cena. V papirji vezana stane 24 kr., v polj usnji brez podobe 35 kr., s podobo pa 45 kr. itd. Kdor vzame 10 zvezkov skupaj, dobi enega po vrhu. (2)

V Ljubljani, 26. junija 1882.

J. Giontini.

Telegrafične denarne cene 11. julija.

Papirna renta 77 25 — Brobarna renta 78 05 — Zlata renta 95 90 — 1860letno državno posojilo 131 30 Kreditne akcije 327. — — Lond. 120. — — Cos. kr. cekini 5 67. — 20-frankov 9 58.

J. Blaznikov nasledniki v Ljubljani.